

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.001.03.2016
P/16/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2015 r. - wykorzystanie wybranych dotacji z budżetu państwa przez uczelnie publiczne.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	Iwona Gołębowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98839 z dnia 30 grudnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Szczeciński ¹ , Al. Papieża Jana Pawła II 22, Szczecin (70-453).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Edward Włodarczyk – Rektor Uniwersytetu Szczecińskiego ² od 18 kwietnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie przez Uniwersytet dotacji z budżetu państwa przyznanej w 2015 r. na działalność dydaktyczną oraz bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

Uniwersytet terminowo przekazał Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁴ dane stanowiące podstawę kalkulacji dotacji należnej w 2015 r. Plan rzeczowo-finansowy zatwierdzony przez Senat US dnia 25 czerwca 2015 r. został przekazany właściwym ministrom⁵ przed upływem terminu określonego w art. 100 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym⁶. Ujmował wynikające z decyzji Ministra NiSW przychody z dotacji z budżetu państwa na działalność dydaktyczną w łącznej kwocie 150.310,2 tys. zł oraz na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów w kwocie 18.100,9 tys. zł. Dotacja na działalność dydaktyczną wynosząca po zmianach 151.700,8 tys. zł wykorzystana została zgodnie z przeznaczeniem na pokrycie kosztów kształcenia studentów studiów stacjonarnych i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, utrzymanie uczelni, kształcenie kadr naukowych, dofinansowanie zadań projakościowych oraz stwarzanie niepełnosprawnym studentom i doktorantom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia. Na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów w formie stypendiów socjalnych, stypendiów Rektora dla najlepszych studentów i doktorantów, stypendiów specjalnych i zapomóg Uniwersytet w 2015 r. wydatkował łącznie 19.763,4 tys. zł, w tym 15.845 tys. zł z dotacji otrzymanej na 2015 r. w kwocie 18.215,2 tys. zł (kwota po zmianach), przyznając tę pomoc zgodnie z art. 184 i 199 Psw oraz unormowaniami wewnętrznymi.

¹ Dalej: Uniwersytet lub US.

² Dalej: Rektor.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria dla oceny pozytywnej i negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁴ Dalej: Minister NiSW.

⁵ Ministrowi NiSW oraz Ministrowi Finansów.

⁶ Dz. U. z 2012 r. poz. 572 ze zm., dalej: Psw.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

Minister NiSW przyznał Uniwersytetowi w 2015 r. dotacje w kwocie 169.916 tys. zł, w tym na:

- 1) kształcenie studentów studiów stacjonarnych i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kształcenie kadr naukowych, utrzymanie uczelni, w tym remonty (dotacja podstawowa) – 149.922,9 tys. zł (wykorzystana w 100 %);
- 2) stwarzanie niepełnosprawnym studentom i doktorantom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia – 567,9 tys. zł (wykorzystana w 100 %);
- 3) dofinansowanie zadań projakościowych - zwiększenie wysokości stypendiów doktoranckich – 1.210 tys. zł (wykorzystana w 100 %);
- 4) bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów – 18.215,2 tys. zł (wykorzystano w 87,0% tj. w kwocie 15.845 tys. zł⁷).

(dowód: akta kontroli str. 73)

W 2015 r. Minister NiSW przyznał również dotacje na badania naukowe i rozwój infrastruktury badawczej w łącznej kwocie 18.749,6 tys. zł, w tym:

- 1) 9.875,7 tys. zł – na realizację 4 projektów w ramach grantów badawczych, dofinansowanie kosztów realizacji 2 inwestycji i realizację 4 projektów międzynarodowych współfinansowanych ze środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, w tym 1 projektu inwestycyjnego;
- 2) 4.048 tys. zł – na sfinansowanie kosztów realizacji 2 inwestycji w zakresie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej stanowiącej dużą infrastrukturę badawczą oraz dużej infrastruktury badawczej służącej potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych na rozbudowę infrastruktury informatycznej nauki;
- 3) 4.741 tys. zł - na prowadzenie w 2015 r. przez 9 wydziałów US badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich, na utrzymanie potencjału badawczego 10 wydziałów US oraz dla Wydziału Nauk o Ziemi na finansowanie kosztów związanych z utrzymaniem w 2015 roku specjalnego urządzenia badawczego (SPUB) pn. "Statek naukowo-badawczy SNB-US-1";
- 4) 84,9 tys. zł na realizację 3 projektów w ramach 2 programów Ministra NiSW: „Iuventus Plus” (2 projekty) i „Rozwój sportu akademickiego”(1 projekt).

(dowód: akta kontroli str. 77, 78, 81, 82)

Wykorzystanie dotacji na działalność dydaktyczną

Opis stanu
faktycznego

1.1. Zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 27 marca 2015 r. w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych⁸ Uniwersytet przekazał Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁹ dane stanowiące podstawę wyliczenia dotacji, w zakresie:

- 1) przeciętnej liczby nauczycieli akademickich zatrudnionych w roku poprzedzającym rok przyznania dotacji w łącznej liczbie 1.133,9 etatów, w tym nauczycieli dla których Uniwersytet jest podstawowym miejscem pracy – 1.099,2 etatów. W tej liczbie: 217,7 to nauczyciele posiadający tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, 547 – posiadający tytuł doktora, 233,8 – posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego i 100,7 – tytuł naukowy profesora;
- 2) liczby uczestników studiów doktoranckich na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania dotacji – 512 osób w tym: 405 osób na studiach stacjonarnych i 107 – na studiach niestacjonarnych;

⁷ Według rozliczenia na 14 stycznia 2016 r.

⁸ Dz. U. poz. 463.

⁹ Dalej: Ministerstwo NiSW.

3) liczby studentów na dzień 30 listopada roku poprzedzającego rok przyznania dotacji:

- 13.217 osób na studiach stacjonarnych, z tego: 7.561 na studiach I stopnia i 5.656 na studiach II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich, w tym: po ostatnim roku studiów bez egzaminu dyplomowego było ogółem 333 osób (176 na studiach I stopnia i 157 na studiach II stopnia oraz jednolitych magisterskich);
- 3.069 osób na studiach niestacjonarnych, z tego: 854 na studiach I stopnia i 2.215 – na studiach II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich.

Powyższe dane zgodne były ze sprawozdaniem S-10 o studiach wyższych. Informacja ta przekazana została do Ministerstwa NiSW pismem z dnia 19 stycznia 2015 r. i skorygowana pismami z 5 i 9 lutego 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 11-27, 56-66)

1.2. Plan rzeczowo-finansowy zatwierdzony przez Senat US uchwałą Nr 75/2015 z 25 czerwca 2015 r.¹⁰ ujmował przychody z dotacji z budżetu państwa w kwocie 150.407,1 tys. zł¹¹ (w tym 148.532,3 tys. zł dotacji podstawowej) z przeznaczeniem na działalność dydaktyczną oraz w kwocie 18.100,9 tys. zł na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów¹², w tym dla doktorantów 1.086,1 tys. zł. Dotacje na 2015 r. przyznano na podstawie 7 decyzji¹³, w tym 4 decyzji podjętych po zatwierdzeniu planu rzeczowo-finansowego, które zwiększyły kwotę dotacji na 2015 r. w planie o 1.504,9 tys. zł¹⁴, ze 168.411,1 tys. zł¹⁵ według stanu na 20 maja 2015 r. do 169.916 tys. zł¹⁶ – na 31 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 34)

Plan na 2015 r. został przekazany Ministerstwu NiSW oraz Ministerstwu Finansów w dniu zatwierdzenia przez Senat US (pisma z 25 czerwca 2015 r.), tj. w terminie wynikającym z art. 100 ust. 3 Psw.

(dowód: akta kontroli str. 28-33)

Plan na 2015 r. został zmieniony uchwałą Nr 18/2016 Senatu US z dnia 28 stycznia 2016 r. Ujęto w nim kwotę dotacji wynikającą z decyzji Ministra NiSW w łącznej wysokości 169.916 tys. zł, w tym: 151.700,8 tys. zł na działalność dydaktyczną¹⁷ i 18.215,2 tys. zł - na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów, w tym dla doktorantów 1.086,1 tys. zł. Dotacja dla doktorantów nie przekroczyła poziomu 6% określonego w art. 103 ust. 3 Psw.

(dowód: akta kontroli str. 40, 41, 83-85)

1.3. Dotacja przyznana w 2015 r. w kwocie 151.700,8 tys. zł na działalność dydaktyczną wydatkowana została w 100%, w tym: 84,3% (127.910,5 tys. zł) na pokrycie kosztów kształcenia, 15,7% (23.790,3 tys. zł) na pozostałe koszty działalności.

¹⁰ Dalej: Plan na 2015 r.

¹¹ W tym kwota 150.310,2 tys. zł to dotacja przyznana na 2015 r. na podstawie 3 decyzji Ministra NiSW i kwota 96,9 tys. zł to niewykorzystana w 2014 r. kwota dotacji na finansowanie zwiększenia wysokości stypendiów doktoranckich dla 30% najlepszych doktorantów, która zgodnie z komunikatem Ministerstwa NiSW, została przez Uniwersytet ujęta w rozliczeniach międzyokresowych przychodów.

¹² Ujęta w Planie w Dziale II Fundusz pomocy materialnej dla studentów i doktorantów.

¹³ DBF.ZFD.74.15.2015 z 27.02.2015 r., ASDBF.ZFD.74.23.2015.KC z 14.04.2015 r., DBF.ZFD.74.48.2015.PJ.1 z 20.05.2015 r., DBF.ZFD.74.94.2015.PJ.2 z 04.11.2015 r., DBF.WPM.6302.6.2015.MZ.12.11 z 13.11.2015 r., BF.WPM.6302.6.2015.15.MZ.11 z 16.11.2015 r. i DBF.ZFD.74.15.2015.AS z 4.12.2015 r.

¹⁴ W tym 1.390,6 tys. zł na kształcenie studentów studiów stacjonarnych i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kształcenie kadr naukowych i utrzymanie uczelni, 114,3 tys. zł bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

¹⁵ W tym 148.532,3 tys. zł na kształcenie studentów studiów stacjonarnych i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kształcenie kadr naukowych i utrzymanie uczelni, 567,9 tys. zł na stwarzanie niepełnosprawnym studentom i doktorantom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia, 1.210 tys. zł na dofinansowanie zadań projakościowych oraz 18.100,9 tys. zł na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

¹⁶ W tym 151.700,8 tys. zł to dotacja na działalność dydaktyczną i 18.215,2 tys. zł to dotacja na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

¹⁷ W tym 149.922,9 tys. zł dotacji podstawowej.

W strukturze kosztów kształcenia 91,1% stanowiły koszty wynagrodzeń wraz z narzutami (116.495,9 tys. zł), 2,4% (3.083,3 tys. zł) koszty energii, 1,6% (2.121,8 tys. zł) pozostałe koszty, 1,5% (1.899,6 tys. zł) usługi obce, po 1,0% amortyzacja, zużycie materiałów i aparatury, stypendia doktoranckie, 0,4% inne koszty. Na szkolenia pracowników naukowo-dydaktycznych i organizację konferencji wykorzystano w ramach dotacji na działalność dydaktyczną odpowiednio 1,7 tys. zł i 3,4 tys. zł. Szkolenia dla kadry naukowo-dydaktycznej sfinansowane zostały w 2015 r. również z innych źródeł¹⁸ w łącznej kwocie 1.145,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 86, 87)

Prorektor ds. Finansów i Rozwoju wyjaśnił, że: *Uniwersytet posiada doświadczoną kadrę naukowo-dydaktyczną. W strukturze uczelni są jednostki organizacyjne, na przykład Uczelniane Centrum Edukacji, Instytut Pedagogiki, Uczelniane Centrum Informatyczne, które to jednostki są przygotowane do szkolenia pracowników naukowo-dydaktycznych. W związku z tym nie ma potrzeby ponoszenia znacznych wydatków na szkolenia pracowników naukowo-dydaktycznych przez jednostki zewnętrzne.*

(dowód: akta kontroli str. 86, 87)

1.4. Zmiany w liczbie m.in. studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich Uniwersytetu w 2015 r., wg stanu na 31 grudnia¹⁹, w porównaniu do stanu na 30 czerwca, były następujące:

- liczba studentów na studiach stacjonarnych wzrosła o 6% tj. o 679 osób, z 11.410 do 12.089;
- liczba studentów na studiach niestacjonarnych spadła o 9,3%, tj. o 236 osób z 2.542 do 2.306;
- liczba doktorantów na studiach stacjonarnych wzrosła o 9,9%, tj. o 39 osób z 394 do 433 osób;
- liczba doktorantów na studiach niestacjonarnych spadła o 10,6%, tj. o 9 osób z 85 do 76 osób;
- liczba studentów na jednego nauczyciela akademickiego wzrosła z 12,32 do 12,87 osób;
- liczba studentów i uczestników studiów doktoranckich wnoszących opłaty za kształcenie na studiach spadła o 9,3%, tj. o 245 osób z 2.627 do 2.382 osób;
- liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych w 2015 r. spadła o 1,2% tj. o 13,6 osób z 1.132,5 do 1.118,9 osób, w tym nauczycieli, dla których Uniwersytet był podstawowym miejscem pracy spadła o 1,2% tj. o 13 osób z 1.104 do 1.091 osób;
- liczba nauczycieli będących cudzoziemcami wzrosła o 11,4% tj. o 4 osoby z 35 do 39 osób;
- liczba absolwentów którzy nie uzyskali tytułu zawodowego po ostatnim roku studiów pozostała bez zmian – 120 na 32 kierunkach i profilach;
- liczba przyznanych tytułów zawodowych i stopni naukowych wzrosła czterokrotnie²⁰;
- liczba stopni naukowych doktora nadanych przez US pracownikom i osobom z zewnątrz wzrosła ponad dwukrotnie z 34 do 80.

(dowód: akta kontroli str. 89-91)

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne pracowników naukowo-dydaktycznych w 2015 r. wyniosło 5.937,32 zł, w tym: profesorów – 8.930,53 zł, adiunktów –

¹⁸ Dotacja na działalność statutową, dotacja na realizację grantów, dofinansowanie zewnętrzne, środki na realizację projektów międzynarodowych, środki własne US, w tym przychody za świadczone usługi edukacyjne.

¹⁹ Dane szacunkowe na podstawie Uniwersyteckiego systemu informatycznego.

²⁰ Według stanu na 30 czerwca 2015 r. przyznano stopnie naukowe i tytuły zawodowe: 2 doktorom, 9 inżynierom, 245 licencjatom i 712 magistrów, a na 31 grudnia 2015 r.: 11 doktorom, 20 inżynierom, 1.721 licencjatom i 2.287 magistrów.

5.208,98 zł i asystentów – 2.947,73 zł a pracowników dydaktycznych – 4.959,43 zł, w tym: starszych wykładowców – 5.464,88 zł, wykładowców – 4.062,28 zł, lektorów – 4.772,40 zł, instruktorów – 3.259,35 zł, bibliotekarki dyplomowanej – 6.336,81 zł.

(dowód: akta kontroli str. 92)

Senat US Uchwałą Nr 69/2014 z dnia 26 czerwca 2014 r. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych, zasady obliczania godzin dydaktycznych oraz liczebności grup studenckich. W uchwale wyszczególniono m.in. okoliczności, w których rektor może obniżyć wymiar pensum dydaktycznego nauczycielowi akademickiemu w przypadku wykonywania ważnych zadań dla Uniwersytetu²¹.

(dowód: akta kontroli str. 92)

Na podstawie losowo wybranej próby 20 umów o pracę sprawdzono treść zapisów dotyczących wynagrodzenia nauczycieli akademickich oraz ustalono, na podstawie ewidencji księgowej, że wypłacone wynagrodzenie było zgodne z wymiarem zajęć dydaktycznych. W czterech przypadkach stwierdzono przekroczenie w roku akademickim 2014/2015, określonego w art. 131 ust. 1 Psw dopuszczalnego poziomu zajęć dydaktycznych w godzinach ponad wymiarowych, w tym 3 pracowników naukowo-dydaktycznych (o 275 godzin, 224 godzin i 100 godzin) i 1 dydaktycznego (o 25 godzin). Powierzenie pracownikom prowadzenia godzin dydaktycznych ponad obowiązujący limit odbyło się zgodnie z art. 131 ust. 2 Psw, tj. za zgodą pracownika oraz zgodnie z § 17 ust. 3 Uchwały Senatu Nr 69/2014, tj. po uzyskaniu przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej zgody Prorektora ds. Kształcenia²².

(dowód: akta kontroli str. 101, 107-109)

Uniwersytet prowadził ewidencję wykorzystania czasu pracy dydaktycznej w oparciu o pensum dydaktyczne. Nie prowadził ewidencji czasu pracy innych obowiązków dydaktycznych²³, naukowych i organizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 105)

Prorektor ds. Finansów i Rozwoju wyjaśnił, że: *Uniwersytet ewidencjonuje czas pracy dotyczącej działalności naukowej w przypadku, gdy taki obowiązek wynika z odrębnych przepisów lub umowy na realizację projektu unijnego finansowanego ze środków Unii Europejskiej, projektu dydaktycznego, grantu badawczego, naukowego, projektu inwestycyjnego finansowanego przez MNiSW, NCN, NCBR lub zlecenia komercyjnego, ekspertyzy zleconej itp. Na podstawie ww. ewidencji następuje również księgowanie – rozliczanie wszelkich kosztów związanych z przedsięwzięciem (w tym kosztów wynagrodzeń). Ocenę w tych przypadkach stanowi pozytywne przyjęcie raportu z realizacji zadania i decyzja o jego rozliczeniu. W pozostałych przypadkach Rektor bądź Dziekan wydziału określa zakres obowiązków naukowych pracowników naukowo-dydaktycznych. Kompleksowa ocena pracy naukowej pracowników jest dokonywana na poziomie wydziałów w zależności od specyfiki dziedziny i dyscypliny nauki. Generalnie jest to system parametrycznej oceny dokonań pracowników naukowo-dydaktycznych (...). Dodatkowo są oceniane obowiązki organizacyjne.*

(dowód: akta kontroli str. 106)

²¹ Tj. w przypadku: udziału w prowadzonych projektach naukowych, dydaktycznych i inwestycyjnych, powołania nauczyciela akademickiego na członka Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów lub Rady Narodowego Centrum Nauki, Rady Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, powołania do kierowania ośrodkiem naukowo-badawczym lub naukowo-dydaktycznym uniwersytetu.

²² Pismo Dziekana Wydziału Prawa i Administracji US z dnia 27 listopada 2014 r.

²³ M.in. konsultacje dla studentów, przeprowadzanie egzaminów i ćwiczeń, promotorstwo i recenzje prac dyplomowych, przygotowywanie programów studiów, wypełnianie dokumentacji związanej z przebiegiem studiów, obsługa systemów informatycznych służących komunikacji ze studentami.

Nagroda Ministra NiSW w kwocie 35 tys. zł wyróżniony został 1 nauczyciel US za osiągnięcia organizacyjne.

(dowód: akta kontroli str. 80)

1.5. Przychody na działalności operacyjnej US wzrosły w latach 2012-2015²⁴ o 4,5% tj. o 8.521,6 tys. zł z 189.058,6 tys. zł w 2012 r. do 197.580,2 tys. zł w 2015 r., w tym przychody z podstawowej działalności operacyjnej²⁵ wzrosły o 11,4%, tj. o 19.772,9 tys. zł, z 173.960,3 tys. zł w 2012 r. do 193.733,2 tys. zł w 2015 r. W badanym okresie wykazywały one większe tempo wzrostu (11,4%), niż przychody ogółem. W strukturze przychodów z podstawowej działalności operacyjnej nastąpił wzrost udziału przychodów z działalności dydaktycznej z 93,7% w 2012 r. do 94,2% w 2015 r. na co wpływ miał wzrost udziału dotacji w tych przychodach z 66,6% w 2012 r. do 78,3% w 2015 r. Znajduje to odzwierciedlenie w dynamice wzrostu w latach 2012-2015 kwoty dotacji otrzymanej z budżetu państwa na działalność dydaktyczną o 30,9% tj. o 34,8 mln zł. Dotacje te stanowiły największe źródło przychodów Uniwersytetu (71,1% w 2012 r. i 83,1% w 2015 r.). Przychody z działalności badawczej utrzymywały się w omawianym okresie na poziomie 5,8%. Inne źródła dochodu w 2015 r. to pozostałe przychody głównie operacyjne - 3.847,1 tys. zł (1,9% przychodów ogółem). Uniwersytet nie prowadził w omawianym okresie wyodrębnionej działalności gospodarczej.

(dowód: akta kontroli str. 69)

Koszty kształcenia na Uniwersytecie²⁶ w 2015 r.²⁷ wyniosły ogółem 141.074,7 tys. zł, w tym na studiach stacjonarnych – 123.700,6 tys. zł (87,7%) i na niestacjonarnych – 17.374,1 tys. zł (12,3%). Bezpośrednie koszty kształcenia na studiach stacjonarnych wyniosły 99.659,8 tys. zł (80,6%) a pośrednie – 24.040,8 tys. zł (19,4%), natomiast na studiach niestacjonarnych: bezpośrednie – 13.806,2 tys. zł (79,5%) a pośrednie – 3.567,9 tys. zł (20,5%). Największe koszty kształcenia (stanowiące 55,7% kosztów kształcenia ogółem) poniesiono na 4 Wydziałach: Wydziale Humanistycznym (26.246,9 tys. zł, w tym 22.891,8 tys. zł na studiach stacjonarnych i 3.355,1 tys. zł – niestacjonarnych), Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania (21.168,7 tys. zł, w tym 18.441,0 tys. zł na studiach stacjonarnych i 2.727,7 tys. zł – niestacjonarnych), Wydziale Filologicznym (15.917,3 tys. zł, w tym 14.428,8 tys. zł na studiach stacjonarnych i 1.488,5 tys. zł – niestacjonarnych) i na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług (15.247,5 tys. zł, w tym 12.858,0 tys. zł na studiach stacjonarnych i 2.389,5 tys. zł – niestacjonarnych).

(dowód: akta kontroli str. 72)

Uniwersytet w 2015 r. osiągnął zysk na działalności ogółem w kwocie 200,8 tys. zł²⁸, w tym na działalności dydaktycznej - 65,7 tys. zł i badawczej - 135,1 tys. zł. Wynik finansowy działalności związanej z prowadzeniem studiów stacjonarnych dla studentów i doktorantów zamknął się stratą w kwocie 2.064,1 tys. zł, która została zbilansowana zyskiem na pozostałych rodzajach działalności, tj.:

- studiach niestacjonarnych w kwocie 162,8 tys. zł;
- studiach podyplomowych w kwocie 163,6 tys. zł;
- usługach edukacyjnych realizowanych w ramach projektów finansowanych ze środków UE w kwocie 22,6 tys. zł;

²⁴ Dane za poszczególne lata okresu 2012-2014 wynikają ze sprawozdań finansowych a za 2015 r. z niezamkniętych ksiąg rachunkowych Uniwersytetu według stanu na 27 stycznia 2016 r.

²⁵ Stanowiące w 2012 r. 92%, a w 2015 r. – 98,1% przychodów działalności operacyjnej.

²⁶ Na 13 Wydziałach, w tym 3 zamiejscowych (Wydział Społeczno-Ekonomiczny w Gorzowie Wielkopolskim, Wydział Ekonomii w Wałczu i Wydział Administracji w Jarocinie) oraz Akademickim Centrum Kształcenia Językowego, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Uniwersyteckim Centrum Edukacji i Bibliotece Głównej.

²⁷ Dane według stanu na 29 stycznia 2016 r. na podstawie niezamkniętych ksiąg rachunkowych Uniwersytetu.

²⁸ Ustalony na podstawie niezamkniętych ksiąg rachunkowych Uniwersytetu według stanu na 29 stycznia 2016 r.

- konferencjach w kwocie 323,2 tys. zł;
- pozostałej działalności w kwocie 1.457,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 71)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności Uniwersytetu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie przez Uniwersytet dotacji przyznanej w 2015 r. na działalność dydaktyczną.

Dotacja na pomoc materialną dla studentów i doktorantów

Opis stanu
faktycznego

2.1. Uniwersytet w 2015 r. otrzymał dotacje na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów w łącznej kwocie 18.215,2 tys. zł na podstawie 3 decyzji Ministra NiSW²⁹. Kwota pierwszego zwiększenia (18.100,9 tys. zł) ujęta została w Planie na 2015 r. z dnia 25 czerwca 2015 r. Decyzja ws. przyznania dotacji na ten cel poprzedzona została złożeniem Ministrowi NiSW (przy piśmie z dnia 19.01.2015 r.), informacji zawierającej dane niezbędne do podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych na zadania w obszarze działalności dydaktycznej, zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 19 lutego 2015 r. w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych oraz jednostek naukowych na pomoc materialną dla studentów i doktorantów³⁰

(dowód: akta kontroli str. 11-27, 36, 73)

2.2. Zgodnie z art. 186 ust. 1 Psw Rektor³¹ określił w 1 zarządzeniu na rok akademicki 2014/2015 i w 3 na rok akademicki 2015/2016, zasady ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów, o których mowa w art. 173 ust. 1 pkt 1-3 i 8 Psw, w tym szczegółowe kryteria i tryb udzielania świadczeń pomocy materialnej dla studentów, sposób wyłaniania studentów mogących otrzymać stypendium rektora dla najlepszych studentów, wzory wniosków o przyznanie świadczeń, oświadczenia o niepobieraniu świadczeń na innym kierunku studiów oraz sposób udokumentowania sytuacji materialnej studenta.

(dowód: akta kontroli str. 114)

2.3. Uprawnienia kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej oraz Rektora wynikające z art. 175 ust. 1 i 2 Psw przekazane zostały zgodnie z art. 175 ust. 4 tej ustawy:

1) w roku akademickim 2014/2015 – przez dziekanów 10 Wydziałowym Komisjom ds. Pomocy Materialnej dla studentów i 6 Wydziałowym Komisjom ds. Pomocy Materialnej dla doktorantów³² oraz przez Rektora - 2 Uczelnianym Komisjom ds. Pomocy Materialnej³³ i 2 Odwoławczym Uczelnianym Komisjom ds. pomocy Materialnej;

2) w roku akademickim 2015/2016 – przez dziekanów 10 Wydziałowym Komisjom ds. Pomocy Materialnej dla studentów i 4 Wydziałowym Komisjom ds. Pomocy Materialnej dla doktorantów³⁴ oraz przez Rektora - 2 Uczelnianym Komisjom ds.

²⁹ Znak: DBF.ZFD.74.23.2015.KC z dnia 14.04.2015 r. (18.100,9 tys. zł), znak: DBF.WPM.6302.6.2015.MZ.12.11 z dnia 13.11.2015 r. (27,5 tys. zł) i znak: DBF.WPM.6302.6.2015.15.MZ.11 z dnia 16.11.2015 (86,8 tys. zł).

³⁰ Dz. U. poz. 260.

³¹ W porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego.

³² Na Wydziale Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia nie było doktorantów a na 3 wydziałach dziekani nie przekazali uprawnień komisjom (Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Wydziale Prawa i Administracji oraz na Wydziale Teologicznym).

³³ Oddzielnie dla studentów i doktorantów.

³⁴ Na Wydziale Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia nie było doktorantów a na 5 wydziałach dziekani nie przekazali uprawnień komisjom (Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Wydziale Teologicznym, Wydziale Biologii, Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług i Wydziale Nauk o Ziemi).

Pomocy Materialnej i 2 Odwoławczym Uczelnianym Komisjom ds. pomocy Materialnej³⁵.

(dowód: akta kontroli str. 115)

2.4. W 2015 r. Uniwersytet udzielił pomocy materialnej 3.725 studentom na kwotę 18.932,4 tys. zł (91,8% planu po zmianach) i 215 doktorantom na kwotę 831 tys. zł (76,5% planu po zmianach). Łącznie Uniwersytet wydatkował na powyższy cel 19.763,4 tys. zł, w tym 15.845 tys. zł z dotacji przyznanej na 2015 r. i 3.918,4 tys. zł z niewykorzystanych środków dotacji z 2014 r.

W roku akademickim 2014/2015 studenci złożyli 5.472 wnioski, z których pozytywnie rozpatrzono 4.265 (77,9%) a negatywnie 1.207. Doktoranci złożyli 305 wniosków, pozytywnie rozpatrzono 236 (77,4%) a negatywnie 69.

(dowód: akta kontroli str. 113, 116)

W 2015 r. studenci i doktoranci skorzystali z następujących form pomocy:

- stypendium socjalne: 1.848 studentów na kwotę 13.051 tys. zł i 33 doktorantów na kwotę 147,6 tys. zł;
- stypendium rektora dla najlepszych: 1.475 studentów na kwotę 4.901,6 tys. zł i 155 doktorantów na kwotę 607,8 tys. zł;
- stypendium specjalne dla niepełnosprawnych: 273 studentów na kwotę 862,8 tys. zł i 18 doktorantów na kwotę 70,8 tys. zł;
- zapomogi: 129 studentów na kwotę 117 tys. zł i 9 doktorantów na kwotę 4,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 113)

2.5. Badaniem objęto 2 grupy wnioskodawców tj. studentów i doktorantów oraz 4 formy pomocy udzielone każdej z nich tj.: stypendia socjalne³⁶, stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych³⁷, stypendia dla najlepszych studentów³⁸ i zapomogi. Skontrolowano próbę 213 decyzji na łączną kwotę 96.080 zł³⁹

³⁵ Dalej: Komisje.

³⁶ Przedmiotem badania wybranych decyzji ws. przyznania stypendium socjalnego były: prawidłowość zastosowania określonych zarządzeniem Rektora zasad, kryteriów i stawek, w następującym zakresie: dochód na osobę w rodzinie wnioskodawcy uprawniający do ubiegania się o stypendium socjalne, dochód na osobę w rodzinie, ustalony przez Komisję, wymagane oświadczenia (m.in. o dodatkowym kierunku studiów lub ukończeniu studiów, o liczbie osób w rodzinie wnioskodawcy, wskazanie studiów wraz z dyscypliną, na których będzie pobierane stypendium i o niepobieraniu świadczeń na innych kierunkach studiów, o zakwaterowaniu w domu studenckim US lub innym obiekcie zbiorowego zakwaterowania i pozostałe wymagane), analiza przez Komisję dowodów załączonych do wniosku przez wnioskodawcę, dokumentujących sytuację rodzinną i finansową, prawidłowość weryfikacji wniosku przez Komisję, w tym przeprowadzenie analizy merytorycznej załączonych do wniosków dowodów, ogólna liczba przyznanych punktów, zgodność kwot stypendiów przyznanych na podstawie decyzji (w tym decyzji podjętych w trybie odwoławczym) z obowiązującymi zarządzeniami Rektora, okres na jaki przyznano stypendium, skład Komisji.

³⁷ Przedmiotem badania wybranych decyzji ws. przyznania stypendium specjalnego był: orzeczony stopień niepełnosprawności i data ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wnioskodawcy, analiza przez Komisję dowodów załączonych do wniosku przez wnioskodawcę, dokumentujących sytuację rodzinną i finansową, prawidłowość weryfikacji wniosku przez Komisję, w tym przeprowadzenie analizy merytorycznej załączonych do wniosków dowodów, ogólna liczba przyznanych punktów, zgodność kwot stypendiów przyznanych na podstawie decyzji (w tym decyzji podjętych w trybie odwoławczym) z obowiązującymi zarządzeniami Rektora, okres na jaki przyznano stypendium, skład Komisji.

³⁸ Przedmiotem badania wybranych decyzji ws. przyznania stypendium Rektora dla najlepszych studentów były: określone zarządzeniem Rektora kryteria i system punktowania osiągnięć (średnia ocen uzyskana w poprzednim roku studiów, punkty za średnią ocen, za osiągnięcia naukowe, artystyczne, za wysokie wyniki sportowe), odnotowany na wniosku fakt przeprowadzenia przez Komisję weryfikacji merytorycznej osiągnięć i średniej ocen, liczba przyznanych punktów rankingowych i skorygowanych, wymagane oświadczenia (m.in. dot. niepobierania stypendium na innym kierunku, w tym na innej uczelni, wskazanie kierunku, na którym będzie pobierane świadczenie, ws. uczestnictwa w dodatkowych studiach i pozostałe wymagane oświadczenia), prawidłowość weryfikacji wniosku przez Komisję, zgodność kwot stypendiów przyznanych na podstawie decyzji (w tym decyzji podjętych w trybie odwoławczym) z obowiązującymi zarządzeniami Rektora, okres na jaki przyznano stypendium, skład Komisji. W przypadku doktorantów: określone zarządzeniem Rektora kryteria: dla doktorantów na I roku studiów - ocena z rekrutacji, a na pozostałych latach - bardzo dobre lub dobre wyniki egzaminów objętych programem studiów doktoranckich, punkty za średnią z egzaminów, postępy w pracy naukowej, przygotowaniu rozprawy doktorskiej, szczególnie zaangażowanie w pracy dydaktycznej) wymagane oświadczenia (m.in. o niepobieraniu stypendium na innym kierunku, w tym na innej uczelni, odbycia lub nie studiów doktoranckich i pozostałe wymagane oświadczenia), prawidłowość weryfikacji wniosku przez Komisję, w tym przeprowadzenie analizy merytorycznej załączonych do wniosków dowodów, ogólna liczba przyznanych punktów, zgodność kwot stypendiów przyznanych na podstawie decyzji (w tym decyzji podjętych w trybie odwoławczym) z obowiązującymi zarządzeniami Rektora, okres na jaki przyznano stypendium, skład Komisji.

³⁹ Łączna kwota stypendiów i zapomóg przyznanych na podstawie tych decyzji (w wymiarze stawki miesięcznej lub jednorazowej).

świadczeń przyznanych 154 wnioskodawcom. Ustalono, że Komisje zgodnie z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi (ustalonymi regulaminami) przeprowadziły proces weryfikacji złożonych wniosków, prawidłowo dokumentując prawo do otrzymania poszczególnych form pomocy materialnej i ustalając kwoty pomocy zgodnie z ustalonymi w zarządzeniach Rektora, stawkami. Stypendia socjalne, w skontrolowanej próbie 84 decyzji, Komisja przyznała studentom i doktorantom w kwotach zgodnych z obowiązującymi zarządzeniami⁴⁰, na podstawie prawidłowo obliczonych wysokości dochodów na osobę w rodzinie studenta, uprawniających do ubiegania się o stypendium socjalne. Na rok akademicki 2014/2015 i 2015/2016 Rektor ustalił dochód na osobę w rodzinie wnioskodawcy uprawniający do ubiegania się o stypendium socjalne w wysokości 850,20 zł⁴¹ - dla studenta oraz odpowiednio – 800 zł⁴² i 850,20 zł⁴³ dla doktoranta. Kwoty te ustalono zgodnie z przepisami art. 179 ust. 3 Psw⁴⁴.

Badanie ww. próby 213 decyzji stanowiących podstawę przyznania stypendium socjalnego, specjalnego, stypendium dla najlepszych studentów i doktorantów oraz zapomóg wykazało, że okres otrzymywania stypendiów oraz łączna miesięczna wysokość stypendiów i warunki ich przyznania były zgodne z przepisami art. 184 Psw.

(dowód: akta kontroli str. 117-134, 154-175)

2.6. Ustalono, że środki z dotacji przeznaczone na stypendia Rektora dla najlepszych studentów przyznane były dla nie więcej niż 10% liczby studentów każdego kierunku studiów prowadzonego na Uniwersytecie i stanowiły 27,1% - zgodnie z art. 174 ust. 4 Psw oraz zarządzeniami Rektora Nr 55/2014 z dnia 23 września 2014 r.⁴⁵ i Nr 32/2015 z dnia 26 maja 2015 r.⁴⁶ było to nie więcej niż 40% środków przeznaczonych łącznie na stypendia Rektora dla najlepszych studentów, stypendia socjalne oraz zapomogi.

(dowód: akta kontroli str.136-142, 160-164, 182-184)

2.7. W roku akademickim 2014/2015 nie wystąpiły przypadki przyznania studentowi, który z przyczyn losowych znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej, zapomogi częściej niż dwa razy w roku akademickim.

(dowód: akta kontroli str. 135, 143)

2.8. W ramach dotacji Uniwersytet przeznaczył 2.836,4 tys. zł na wykonanie kosztorysów inwestorskich, przedmiarów robót, opracowanie dokumentacji przetargowej na wykonanie remontu i roboty remontowe w 4 domach studenckich. Uniwersytet nie prowadzi stołówek studenckich.

(dowód: akta kontroli str. 143, 145, 152, 153)

2.9. Stan niewykorzystanych środków pomocy materialnej dla studentów na koniec 2015 r. wyniósł 2.370,2 tys. zł (13% przyznanej dotacji). Uniwersytet nie posiadał formalnych procedur pozwalających na określenie realnych potrzeb na finansowanie pomocy materialnej dla studentów.

(dowód: akta kontroli str. 144)

⁴⁰ Zarządzenie Nr 78/2014 Rektora z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie ustalenia wysokości stypendium, zwiększenia stypendium socjalnego z tytułu zamieszkania w domu studenckim Uniwersytetu lub w innym obiekcie niż domy studenckie Uniwersytetu, zwiększenia stypendium socjalnego z tytułu zamieszkania z niepracującym małżonkiem lub dzieckiem, stypendium socjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi.

⁴¹ Na podstawie zarządzenia Nr 50/2014 Rektora z dnia 3 września 2014 r. (moc obowiązująca na rok akademicki 2014/2015) i zarządzenia Nr 40/2015 Rektora z dnia 15 czerwca 2015 r. (moc obowiązująca na rok akademicki 2015/2016).

⁴² Na podstawie zarządzenia Nr 52/2014 Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 11 września 2014 r. (moc obowiązująca na rok akademicki 2014/2015).

⁴³ Na podstawie zarządzenia Nr 56/2015 Rektora z dnia 2 października 2015 r. (moc obowiązująca na rok akademicki 2015/2016).

⁴⁴ Kwota minimalna 592,80 zł a maksymalna 895,70 zł.

⁴⁵ W sprawie ustalenia Zasad przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów US w roku akademickim 2014/2015.

⁴⁶ W sprawie ustalenia Zasad przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów US w roku akademickim 2015/2016.

Prorektor ds. Studenckich wyjaśnił, że: *Ustalenia w zakresie podziału środków finansowych na Funduszu Pomocy Materialnej studentów i doktorantów w Uniwersytecie są przeprowadzane z Uczelnianą Radą Samorządu Studenckiego oraz Samorządem Doktorantów na etapie sporządzania Planu Finansowego na kolejny rok kalendarzowy. Ustalenia te dotyczą wysokości prognozowanych stawek stypendialnych w zakresie poszczególnych form pomocy materialnej oraz możliwości wypłaty dla studentów dziesiątego stypendium za miesiąc lipiec.*

(dowód: akta kontroli str. 143)

Stypendia Ministra NiSW za wybitne osiągnięcia, w łącznej kwocie 180 tys. zł, otrzymało 12 studentów Uczelni, z 37, którzy złożyli wnioski. Rektor w terminie określonym w § 3 rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 1 września 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłacania studentom stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia⁴⁷, tj. do 15 października, przekazał Ministrowi NiSW 30 wniosków.

Z pozostałych 7 wniosków: 3 – po wstępnej weryfikacji nie zostały przedłożone radzie wydziału, 2 – zostały wycofane przez studentów, 2 – nie zostały przyjęte, ponieważ studenci nie zaliczyli poprzedniego roku studiów.

(dowód: akta kontroli str. 113, 150, 151, 176-181)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności Uniwersytetu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie dotacji przyznanej w 2015 r. na pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁸, odstępuje od sformułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 11 marca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Iwona Gołębiewska
specjalista kontroli
państwowej

Dyrektor

.....
Podpis

.....
podpis

⁴⁷ Dz. U. Nr 214 poz. 1270.

⁴⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, dalej: ustawa o NIK.

